Horváth Péter

Állj, ki vagy?

történelmietlen kalandregény, hetven fejezetben

(előzetes mustra)

Ő mondja

Ha Isten tényleg látja a lelkemet, tanúsíthatja, hogy minden szavam igaz, bár cigánynak születtem, s a mi fajtánkról azt tartják sokan, hogy akkor is hazudunk, ha kérdezünk, vagy ha éppen nem is mondunk semmit. Én egész kölyökkoromtól sokbeszédű vagyok, mondhatni, a hadoválásban lelem legnagyobb örömömet, ami annyit tesz, hogy folyton jártatom a számat. Lehet, hogy eközben néha megszalad a nyelvem, s oly szókat is a számba ad, amikre pedig nem is gondoltam, de szándékosan ritkán másítom meg a valóságot. Furus Petár szerint ezt nem is tehetem, mivel a valóság sosem változik meg attól, amit mondunk róla. Vagy ha igen, akkor az Isten csudája, tehát ő a felelős érte.

Ezzel a Furus Petárral amúgy csupán nemrég találkoztam. Igen okos ember, noha jóval fiatalabb nálam. Akár számtalan nem ismert porontyaim egyik lehetne, ha éppen anadlúz, portugál vagy spanyol, netán lengyel, német vagy francúz, mivel hosszú útaim során e tájakra vetődve nyughatatlan, fekete vérem által sarkallva futtomban elháltam nem egy ottani leányt és asszonyt, kik mellett hosszan időzni azután nem volt lehetőségem. Igaz, kedvem se, mivel úgy tapasztaltam, hogy az új a réginél mindég érdekesebb.

De ez a Petár nem lehet a fiam, hiszen bár szülőföldemen, Selmectől nem messze, Zólyom magyar várasában született, de vamikoron én már régen spanyol földön kóboroltam, mint szegkovács, amely mesterséget még Lengyelországban, Mixidarius Wanko de Oppaviától tanultam. Wanko akkortájt sátras szekerével járta a vidéket, míg kovácstudása okán oly nagy hírnévre tett szert, hogy maga Zsigmond király fogadta szolgála-tába, így cigány létére mégis némely lengyel nemesurakkal egyenrangú, királyi ember lett.

Nagy ritkaság számba megy a mifélénk közt a fényes karrier. Ebből a szempontból távol esünk a már említett, másik kóborló nép rokon fiaitól. Bár a zsidajok többsége sem erősen kívánt szomszédja a

más népek fiainak, s legtöbbjüknek épp olyan szegénység az osztályrésze, mint a mieinknek, de máig akadnak köztük, mégpedig szép számmal, hírneves, gazdag kereskedők, s főként pénzemberek, kik közül többen bárók, hercegek, sőt uralkodók megbecsült szolgálatában állanak.

Így volt ez Kasztíliai Izabella és Aragóniai Ferdinánd spanyol királyi pár uralkodásának első idejében is, amíg Cristobal Colón tele nem beszélte a fejüket az általa megálmodott fölfedező kaland mesés hozadékának ígéretével, s áldásukat nem adták a kísérletre, hogy a nagy tengeren Nyugot felé indulván érje el Indiát, *bizonyos okokból*, amiként ezt a királyi pár Colón megbízólevelén rögzítette.

Ez a Cristobal egy tehetős posztókészítő fiaként született Genovában. Gyengén oskolázott, bár igen olvasott ember, noha legtöbb idejét már tizennégy éves korában hajón töltötte. A Ligur tengeren szállította az apja által forgalmazott posztót, s később bort és sajtot is. Már tapasztalt hajósként merészkedett ki később az óceánra, hol azután már lisszaboni hajós kereskedőként Afrika keleti partjának déli öbléig is eljutott, mit a viharok fokának nevezett el Bartolomeu Dias, ki először járt hajójával arra, s a fokot Keletre kerülvén jutott el a mesés Kínába, s a kin-cses Indiába. Tapasztalt hajósként érlelődött meg Colónban a meggyőző-dés, miszerint a portugál partokról Nyugotra indulván rövidebb úton is eljuthat oda. Erősen hitte, hogy a keresztény egyház régi tanítása szerint laposnak vélt Föld valójában gömbölyű, ahogyan azt már a nagy görög tudós, Arisztotelész is megállapította, ezért bízott olyannyira abban, hogy Nyugotra indulván is elérhet Indiába. Erős hitével meggyőzte erről a királyi párt. Főleg Izabella királyné pártolta a tervet. Igenám, csakhogy a vágyott, mesés kincsekkel kecsegtető kaland temérdek pénzbe került, és a királyi kincstár addigra szinte belerokkant a muszlimokkal folyó, hosszú háborúskodásba. Hogy Cristóbál Colón tervezett útjának hatalmas költségét, a mintegy húsz millióra rúgó maravédit valamiképp mégis előteremtse, a királyi pár rendeletet hozott, amely szerint a földjükön lakó zsidajoknak három hónapon belül el kell hagyniuk Spanyolországot. Hátrahagyott javaik a koronára szálltak. Cristóbál Colón felfedező útja tehát voltaképpen zsidó pénzből lett finanszírozva.

Nekünk, cigányoknak soha, sehol nem volt akkora, elorozható vagyonunk, amiért érdemes lett volna elűzni bennünket, hacsak nem a múlt ködébe vesző időkben, amikor a mi ősi törzseink maharadzsái még Indiai irigyelt urai voltak. Igen, a mi népünk Indiából származik, ahonnan a babér, a menta, a mák, az ánizs, a fahéj, a gyömbér, a kardamom, a koriander, a kurkuma, a sáfrány, a szegfűszeg, a

szerecsendió és a szezámmag, s ahol a cigány brahmanok szárny nélkül repültek. Onnan száműzettünk, s indultunk Nyugotra sok száz évek előtt, nagy számban, de valamely okból útközben széjjel szórattunk, akárcsak a zsidók a maguk idejében, és maradék kincseinkből is kifosztva, immár fehér elefántjaink nélkül, a magunk vagy sovány lovaink által húzott szekereken, apró csoportokban jártuk be a kereszténynek mondott világ nyugoti tájait, hogy különféle mesterkedésekkel próbáljuk visszaszerezni hajdani gazdagsá-gunk romjait legalább a minket hajdan kifosztó gádzsiktól. A mi nyel-vünkön ez a gyűjtőneve mindazon népek fiainak és leányainak, akik nem cigányok.

Én magam, szinte még kölyökként szöktem el szülővárosomból, a magyarhon béli Selmec várasából, hogy világot lássak. Hosszas vándor-lásom során a nagy Spanyolországig jutottam, majd onnan a tengeren hajózva tértem vissza népünk őshonába, a mesés Indiába.

Így hittem.

De más dolog hinni, s más tudni.

Ma már tudom, hogy azon szigetek, ahová az átkozott Cristóbal leggyorsabb hajóján, a Martin Alonso Pinsón nevű gazember által parancsnokolt Pinta nevű háromárbocos fregatton jutottam több mint húsz évvel ezelőtt, nem India földje volt, hanem az Újvilágé, amit újabban Amerikának neveznek.

A hitnél és tudásnál csak egy fontosabb van, éspedig az érzés, ami a szívben lakik, s onnan terjed szét fekete vérünkkel bennünk mindenüvé, hogy hitünkkel és tudásunkkal szemben uralkodjék rajtunk.

Nagy úr a szív, hát még a mienk, fekete vérű cigányoké!

A wittenbergai egyetem tudós orvosprofesszora, bizonyos Ernst Heinrich Weber némely halottaink boncolása során megállapította, hogy a cigányok szíve fekete, és két körömnyivel nagyobb mindenki másénál. Ezért lehet, hogy amaz érzület, amit említettem, bennünk folyvást felülírja az ész parancsait, így aztán – ha szétszóródásunkat gyakran dallal siratván éppen nem szomorkodunk, akkor – minden ok nélkül vidámak vagyunk.

Ezt már igen régen feljegyezte rólunk egy arabus utazó, azt írván: „E kóborló nagy nép fiai s leányai fénylő sötétbőrűjek, fekete hajúak, szemük is feketén csillog. Szokatlan viselkedésük, szegénységük ellenére mindig vidámak.” Szokatlan viselkedésen az arab nyilván azt értette, hogy folyvást viszket a talpunk, ezért nem bírunk hosszasan egyhelyben maradni, s hogy az úton ne nélkülözzünk, magunkkal viszünk ezt-azt onnan, ahonnan tovább kerget az a nagy, nyugtalan, fekete szívünk.

Csak szertelen jókedvünk okozta figyelmetlenségünk teszi, hogy siettünkben olyasmit is meglovasítunk ilyenkor, ami korábban nem a mienk volt.

Én magam már suttyó koromban éreztem eme viszketést, beszéltem is róla kölyökcimborámnak, Selmec első szarcsiszárjának, kit a fél váras Nyulacskának hívott, igazi nevét én magam sem tudtam. Nyúlszájú fiú volt, velemkorú, tán kicsivel idősebb. Én koszt és kvártély fejében Prefitzer Lóránt nemesúr lovait gondoztam, ő pár garasért az árnyék-székük sarát meregette, s terítette szét a hátulsó kertben. Már neki is mondtam:

– Tudod, pralám, én nemsokára meglépek innen.

– Ugyan, hová mennél?

– A tengerhez – mondatta velem a nyelvem, pedig nem is gondoltam még akkor a nagy, sós vízre.

És mégis így lett.

Nem csak a talpamat égő viszketés késztetett gyors távozásra, gazdám késsel kergetett:

– Szíjat hasítok a hátadból, te tolvaj!

Egyenesen az istállóba rohantam előle, ott felugrottam az első lóra, s csak úgy, kantár nélkül, szőrén vágtattam ki rajta Selmec várasból, meztélláb, szál ingben, lyukas gatyában.

Medvetáncoltató cigánykaraván fogadott be, a lóért cserébe.

Matrónájuk beleköpött a tenyerembe, szétkente, belebámult:

– A szerencse fia vagy – mondta. – A világ túlfeléről is hazatalálsz.

– Hova haza? – kérdeztem nevetve.

– Ahová mindenki – mondta.

A halálra gondolt, gonosz vénasszonya.

Életem során több nevet hazudtam a magaménak. Voltam Gerzson, Ladiszlaw, Hans, Luis és Pablo, pedig anyám, úgy emlékszem, Tuntunak nevezett, ami alighanem a Tibor becézett alakja, és harcost meg hőst jelent. Pedig, ha valami, hát hős sosem voltam. Harcosnak sem mondhatom magam. Inkább valóban a szerencse fia vagyok, két okból is. Egyrészt szó szerint, mert apámat, akit nem ismertem, állítólag Szerencsés Károly Lórántnak hívták. Lótolvaj volt. Szerencsés vagyok azért is, mert a lovak világéletemben ragadtak hozzám, akkor is, ha előzőleg a máséi voltak. Lóról sose estem le.

Ha nem mondtam volna, a medvetáncoltató cigánykaravánnal tekeregve kitanultam az üstfoltozás cigány mesterségét, végül

ügyeskezű szegkovácsuk lettem. Ebbéli tudásom segített később egyedül is, várasról várasra, országról országra járva. Új illatok és bűzök, új színek, szokások, új nők, mind kedvemre voltak. Ifjúkoromban ráadásul meglehetősen szemrevaló voltam. Elhanyagolt feleségek, szép és csúnya lányok tucatjai szöktek ki hozzám éjjel az istállókba, ahol férjüknek, apjuknak dolgoztam. Megesett, hogy a gazda legjobb lován kellett sietve távoznom a házból. Mire a lengyelek Varsóban megtanulták a nevemet, én már Hans voltam, Hamburg várasában.

Pablóként kis híján megjártam. Sevillában seńor Eduardo Gómez Manzano borkereskedőnek nem csak a lovait patkoltam meg, de termetes feleségét, Eszmeralda asszonyt és Rosa Mariát, szépszemű, piszkafa lá-nyát is. Még egy új kancát is vetettek Manzanoval, hogy másnap is akad-jon még a házuknál dolgom a patkolással. Miután az új kancát Manzano meghozta, szokásos üzleti körútjára indult a várasba, így bőven maradt időm foglalkozni mindhárom bővérű kancával. Hanem a seńor váratlanul hazatért, s engem termetes asszonya karjai közt talált. Új lova hátán menekültem el, gondoltam, bottal ütheti a nyomomat. Amit nem tudtam róla, hogy ő volt a déli váraskapu parancsnoka, ami munkával ugyan nem járt, de némi fizetéssel igen. Nem mellesleg pedig jó viszonyba került a várasi őrség hadnagyaival. Egész szakasz városőrt menesztett utánam. A dörzsölt fickók egészen Pallosig hajszoltak. Nőcsábítással Manzano nem vádolhatott meg, mert azzal nagy szégyent vont volna a saját fejére, de a lólopásért fel is akaszthattak volna, ha a megfognak. Megint szerencsém volt. A pallosi La Fontanilla forrás melletti kikötőből éppen akkor indult a dagállyal Cristóbal Colón három hajója. Nagy tömeg búcsúztatta őket a naplementében, köztük számos olyan matróz, akik semmi pénzért nem szegődtek el egyik hajóra sem a szerintük istenkísértő, s így bizonnyal halálba vezető útra. Utolsóként a Pinta névre hallgató, leggyorsabbnak tűnő, karcsú karavella készült kihajózni. Matrózai már elkötni készültek parti köteleit, de a pallót még nem vonták be róla, mert a hajótaton még ott ágált Martin Alonzó Pinzón, a Pinta tulajdonos kapitánya.

– Egy emberre még szükségünk van! Utolsó pillanat, hogy valamelyőtök megalapozza a szerencséjét!

Nem csak a szerencse említése volt, amiért elszántam magam, üldözőim közül ketten is szorosan a nyomomban vágtattak, amikor leugrottam a lóról, s a bámész tömeg közé vegyülve a partra rohantam.

– Én megyek, nagyuram! – rikoltottam, s amint felrohantam a pallón, leendő matróztársaim felvonták a deszkahidat, eloldották a parti

köteleket, s a könnyű karavellát egyre sebesebben hajtotta a nyílt tenger felé az egymásba ömlő Rio Tinto és Odlel folyó vize.

Én mondom

Semmi sem úgy lett, ahogyan terveztük, vagy amiként azt a bennünk folyvást munkáló nagy kérdés megválaszolására unszoló belső késztetésünk sarkalt volna. A kérdés, hogy miért van valami, miért nincs inkább semmi, az elkövetkező időkben úgy ellobbant a fejünkből, mintha soha nem fészkelt volna oda. Ahogyan egy percig sem tanulmányoztuk Luther Márton és tanítványainak újsütetű igéit a Szent Márton templom könyvtárában. Nem gondolom, hogy az Úristen rajzolta volna elő mind-azon kacskaringókat, melyekre később sorsunk vetett. Inkább hajlok arra, amit apáturunk mondott nekünk, midőn Vencel szerint aznap alapo-san benyakalt a Pelbárt apja által hozott borból, s maga elé rendelt minket az éjszaka közepén, nem sokkal azelőtt, hogy a Selmeci búcsúra indultunk volna. Beszédén nem érződött a bor, azon annál inkább, amit cselekedett és mondott.

Nem sokkal múlhatott éjfél, amikor Vencel páter kolompjának hangjára riadtam.

– Rablók támadtak ránk! – ráztam fel Pelbártot.

– Mi van...? – hunyorgott.

Felrántottam az alvózsákjáról.

– Futás, ha kedves az életed!

A harangláb alatt az apátúr rángatta a kolomp kötelét.

Rohanvást bukdácsoltunk hozzá.

– Hol vannak? – ziháltam.

– Vak vagy? – biccentett az égre.

A holdvilágban fürdő udvar fölött záporoztak a csillagok.

– Tűz van? – imbolygott elő Vencel páter a maga hálókamrájából.

– Neked nincs itt dolgod! – förmedt rá az apátúr. – Menj vissza, aludni! Te is, Andorás! – intett az istálló felől előbotorkáló laikus testvérre. – Csak a két szarcsimbókkal van beszédem! – Olyan iramban indult meg előttünk, mintha beteg lába hirtelenjében meggyógyult volna. – Utánam, gazfickók! – Somfabotját magasra emelve átverekedte magát a kerítés foghíján. Alig győztünk utána lábalni.

A rét közepén hanyatt vetette magát.

– Földre! – kiáltotta.

Döbbenten engedelmeskedtünk.

– Jól vagy, apátúr? – kérdeztem.

– Hallgat! – mordult rám. – Némán bámulja az eget!

Mintha a fölöttünk szikrázó mennyboltot maga az Úristen hatalmas keze rázta volna, úgy bukfenceztek róla a csillagok. Némelyik hosszú, villámló csíkot húzott maga után, mielőtt sisteregve kihunyt, mások, már bukfencük elején kilobbantak. Kisvártatva elcsitult a fényzápor, s oly igen nagy csöndesség támadt, mintha döbbenetében minden éji bogár és madár megnémult volna.

– Amit most mondok nektek – szólt az apátúr –, letagadom, mintha soha nem mondtam volna.

Szájtátva hallgattuk.

– Nem a hit a legerősebb érzés a szívben, hanem a kétely. Ismételjétek, lókötők!

– Nem a hit a legerősebb érzés a szívben, hanem a kétely.

– Nem hinném, hogy feléritek ésszel, hogy ez mit jelent. De az idő meghozza majd az erőt gyarló lelketekben, hogy képesek legyetek elviselni Isten eme szörnyű igazságát. Csak az ostobák hiszik minden kétely nélkül az Írás tanítását. Én úgy gondolom, vagy inkább úgy sejtem, hogy a világ egy nagy, ismeretlen látnok meséiből keletkezett, s egyetlen valódi szándék vezérli a történéseit, mégpedig az, hogy minden fordulata kellően érdekes legyen. Az unalom megöli a lelket. Most elmehettek.

Mélységes zavarban botorkáltunk Pelbárttal vissza a hálókamránkba.

– Mit akart ezzel? – kérdeztem Perbált.

– Aludjunk – morogta –, mielőtt az unalom megöli a lelkem.

Ő mondja

Átkozott tengeri kalandom első három napja a társaim szerint említésre méltó esemény nélkül telt, hacsak azt a gyalázatos és szörnyű körülményt nem említem, ami kis híján egész utamat meghatározta. Nincs az az ördöggyakta, megbokrosodott paripa, amelynek hátán a legkisebb kilengés nélkül, olyan biztosan ne ültem volna, mint király a trónusán, még akkor is, ha siettemben a lóhoz nem lophattam nyerget. Viharban haj-longó jegenyefa tetején is bizton megkapaszkodtam hajló ágai közt, ha ül-dözőim elől máshová nem menekülhettem, de még egy lengyel szemfény-vesztőnek a varsói nagyvásárban kifeszített kötelén is úgy sétáltam végig, a legkisebb megingás nélkül, mint egy széles, pázsitos ösvényen. Hanem azon az átkozott bárkán az első három napon folyvást okádva estem és hullottam, mert kifújt északi szelünk volt, de ahelyett, hogy öblös latin vitorlákkal nyugodt félszélben suhantunk volna napnyugot felé, a tat-árbocra fel kellett vonnunk azt a

háromszegletű, latinnak nevezett ormót-lan vásznat, ami lehetővé tette, hogy majd hetven fokkal északra fordulva, szél ellen haladjunk, ferdén keresztezve a tarajos hullámokat. A meg-veszekedett Colombó ugyanis ahelyett, hogy egyenesen Nyugot felé indult volna velünk, hogy mielőbb elérjük Indiát, Palos kikötőjéből Madeira szigete felé vette az irányt, hogy érzékeny búcsút vehessen egy bizonyos Beatriz Enríquez de Arana nevű spanyol éltes hajadontól, ki az ágyasa volt, s állítólag már egy fiúgyermekkel is megajándékozta. Colombo nagy házat vett neki Madeirán, hogy a spanyol „jobb társa-ságbeli" hölgyek irigy, piszkoskodó megjegyzéseitől biztos távolban tart-hassa. Mindezt társimtól tudtam meg, miközben az összes csirkefogó engem hajtott és üldözött, másszak az árbocra kötelet bogozni, fussak a konyhára, csicsókát hámozni, vagy sikáljam a ferdeket, ami amúgy is tiszta volna a szél felől rajta folyton átloccsanó sós tengervíztől. Mire a negyedik nap reggelén végre horgonyt vetettünk Madeira szigetének Vereda da Ponta de São Lourenço nevű, magas szikláktól védett öblében, inkább éreztem magam holtnak, mint elevennek. Na, pralám, mondtam magamnak a hajófenék bűzös, nedves kamrájában kiterülve, itt leheled ki a hitetlen lelked, ha valami csuda nem történik veled. Dehát mi, cigányok, rég megtanultuk kóborlásaink közben, hogy csudák nincsenek, a bajban csakis önnön magukra számíthatnak a fekete szívűek. Mire nagy nehezen felvergődtem a ferdekre, ahogy ezek a hajó fedélzetét nevezték, odafent éjszaka volt, és olyan csönd, mintha a nagy semmi közepén találtam volna magamat. Mozdulatlan volt a csillagok visszfényével kivert, fekete víz a hajó körül, egy csobbanás nem sok, annyi se hallatszott. Igencsak ámul-tam, hogy az örökmozgó, hatalmas víztömeg, amely állítólag a legvadabb viharokra képes, úgy el tudod nyugodni, hogy végtelen tükrén egy árva fodrot sem vet. Társaim java, kik rangban mind felettem álltak, mindkét csolnakunkat vízre eresztve még nappal a partra eveztek, a két hátra hagyott őrszem most egyetlen horkantás nélkül aludt a fedélközben. A levegő forró volt és mozdulatlan. A hold sajkája félúton evezett az égen, ezüstje szépen kirajzolta a tőlünk tíz kötélhosszra meredező sziklák feketecsipkés vonulatát. Sose voltam nagy barátja semmiféle víznek. Köves patakmedrekben tapogatódzva ugyan fogtam már pisztrángot, puszta kézzel, anélkül, hogy az iszamos köveken csak egyszer is meg-csúsztam volna, lovon átúsztattam kisebb folyókon, s ha nagyon kell, pár tempót úszni is tudok, mint a kutya, csapkodva, prüszkölve. Ám az a tíz kötélhossznyi feketeség, ami hajónkat a parttól elválasztotta, nagyjából száz rőf hosszú, ami kétszer annyi láb, tehát fél tengeri mértföldnek felel meg, ráadásul mélyéből

iszonyatos tengeri szörnyek leshetnek, százfogú cápák és gyilkos cetek, meg állítólag akkora polipok, amik combvastag-ságú csápjaikkal képesek egy egész hajót a mélybe ragadni, hát még egy nehezen rúgkapáló cigányembert. Márpedig, ha nem akarok itt pusztulni ezen az átkozott bárkán, meg kell lépnem innen, mielőtt tovább indulnánk a végtelenbe. Nem volt könnyű rávenni magamat, hogy a horgonyláncon függeszkedve a vízbe ereszkedjek. A tenger hűvös volt, bár nem túl hideg. Ölelése felébresztette önbizalmamat és maradék erőimet. Elengedtem a lánc rozsdás vasát, lábbal elrúgtam magamat a fekete semmibe. Kapar-tam, rúgtam a vizet, de alig haladtam néhány testhosszat. Néhány kínos perc után rájöttem, hogyha pihenésképpen elnyúlok a víz tükrén, és mélyeket lélegzek, nem süllyedek el. Megróbáltam így minél messzebb előre nyúlva evezni, és csudák csudája (mégis léteznek hát csudák!) úgy tűnt, jobban haladok, mint a kutyatempóval. Még nem pirkadt, mikor ki-vergődtem a sziklák alatt elnyúló homokpadra. Idáig megvolnánk. Most már csak el kell rejtezzek valahol, amíg a többiek visszaeveznek és fel-szedik a horgonyt – immár nélkülem. Hajnalig heverek itt, gondoltam, alszom is egyet, hogy végképp erőre kapjak. Ám Isten, vagy inkább az a bolond mesemondó, akiről Petárék apátja mesélt nekik az állítólagos csillaghullásban, másként írta elő jövendő utamat. Már vöröslött a nagy víz végtelenbe vesző keleti vonala, amikor magamra ébredtem. Hát látom ám, hogy egy közeli sziklanyílásból gyönyörű fiatal leány fut elő a partra, s jajgatva leveti magát a homokba. Csipkével gazdagon vert, hófehér alsóruházatot viselt, hajadonfőtt és meztélláb volt, s oly keservesen sírt, hogy hangja fölverte a sziklarésekben bóbiskoló sirályokat, kik fölébe szállva versenyt sírtak vele. Kevés gyengéim közt a legerősebb, hogy képtelen vagyok tétlenül hallgatni a női szenvedés szirénhangjait. Szívem legmélyéből megsajnáltam a lányt. Noha csupán egy megviselt ágyékkötő volt minden viseletem, odarohantam hozzá, s térdre vetettem előtte magamat.

– Kímélj meg, hölgyem, szenvedésed gyötrő hangjaitól – szavaltam neki ékes spanyol nyelven –, ha nem akarod, hogy az én szívem is menten ketté repedjen.

Egy szempillantás alatt elhallgatott.

– Hát te meg ki a ... vagy? – kérdezte vonagló, fekete női ajakra nem igazán illő szóval.

Azt feleltem, hogy afrikai herceg vagyok, kit a kalózok foglyul ejtettek, de sikerült a hajóról megszöknöm, s most búvóhelyet keresek.

Nem hiszem, hogy hitt a szavamnak, de herceginek méltán mond-

ható izmos termetem, s megnyerő fizimiskám láttán hajlandó volt szóba elegyedni velem, miközben kézen fogva a sziklás part egy távolabbi, árnyas nyiladéka felé vezetett. Hosszan beszélgettünk a lassan lengedező, hajnali, tengerszagú szélben. Elmondta, hogy apja a közeli falu elöljárója, erővel kényszerítette a falu öreg, kövér kereskedőjéhez, előző nap volt a menyegzője, de ő megszökött a rá váró nászéjszaka elől, mert inkább lesz egy nincstelen halászlegényé, mint azé a potrohos, pötyhed pöcsű... (ennél ocsmányabb szót mondott) vénemberé. Igazán sajnálom, mondtam neki, hogy nem egy helybéli szegény halász vagyok, hanem egy rabsorsra jutott árva, boldogtalan herceg, különben szívesen segítenék azon, hogy kíván-ságát velem beteljesíthesse. Szó szót követett, azután már nem igen beszél-tünk többet. Én nem tudom, hová szállt belőlem három napos gyönge-ségem minden maradéka, csak szerényen annyit állíthatok, hatszor is megtettem, amit meg kellett tennem ahhoz, hogy a spanyol leány keserű szívét megédesítsem.

Ölelkezve aludtunk el.

Késő délután volt, mikor hajóstársaim meglehetősen nagy hangon érkeztek a partra Martin Alonzó Pinzón vezetésével. Alig tudták a csolnakokat vízre taszítani a Keletről érkező hullámverésben. A boldoggá tett leány édesdeden aludt még védő karjaimban, amikor újabb üvöltöző csapat érkezett a partra. Azt hittem, korábbi társimat üldözik, de nem a tengeren evezők felé rázták az öklüket, dorongjaikat és rozsdás kardjaikat, hanem a parton szétszéledve a sziklák felé indultak.

Hórihorgas, szakállas vénember vezette őket.

– Margarita! – üvöltött torkaszakadtából – Meghámozlak, mint egy narancsot, te életem szégyene! Hol vagy? Hová bújtál, gyalázatos leány?

A gyalázatos leány bájosan nyújtózkodva ébredt a karomban. Mandulavágású mélybarna szemét reám emelte.

– Menj! – mondta lágyan nekem. – Kérd meg tőle a kezem. Ha meg-tudja, hogy fekete herceg vagy, s hogy hazádban jól tejelő, pöttyös zergék százaiból álló csordád, és ébenfából faragott aranytrónusod van, ahogy mesélted, atyám bizonnyal téged választ majd mellém a falusi marha-kereskedő helyett.

Hát, ha valamit, ezt nem akarhattam.

Meséltem én mindenfélét édes nászunk szüneteiben a leánynak, de valahogy éreztem, hogy a felbőszült atya, s a hoppon maradt marha-kereskedő emberei már azelőtt agyonvernének, hogy egy árva szó el-hagyná az ajkam. Felugrottam a lány mellől, s azon csupaszon, ahogy az Úristen vagy a véletlen megteremtett, nagy félkört leírva rohantam előlük a vízhez. Mivel érthető okból már az ágyékkötő sem volt rajtam, irdatlan farkam minduntalan a térdemhöz verődött futtomban, így csak üggyel-bajjal nyertem egérutat a lány rokonsága elől.

A vízben már úgy úsztam, akár egy vidra. Nemhiába mondják, hogy a szükség a legsikeresebb tanítómester. Már a horgony irdatlan kapája emelkedett ki a vízből, amikor elkapván felhágtam a láncon a hajóorrba, s a Pinta máris meglódult alattam, hogy orrát északnak fordítva megkerülje a fokot, majd Nyugotnak fordulván fürgén meginduljon velem az Új Világ felé, amit, akkor még nem tudtuk, később Amerikának neveztek.